

Vladymyr, O. (2017). Obiektivna neobkhdnist zabezpechennia polityky staloho rozvytku ekonomiky krainy [*Objective necessity to provide policy of sustainable development of the country's economy*]. *Socio-Economic Problems and the State*. 17 (2), 13-29.

ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Ольга Владимир

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: olhavlada@ukr.net

к.е.н., доцент, докторант, кафедра менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

Article history:

Received: September, 2017

1st Revision: October, 2017

Accepted: November, 2017

JEL classification:

A14

F06

O1

UDC:

32, 338.2

Abstract: У статті розглянуто сучасні тенденції глобалізації, розкрито її позитивні прояви та загрози щодо розвитку національних економік та збереження національної незалежності. Розглянуто елементи економічної безпеки країни, які покликані забезпечити економічну стійкість та розвиток країни. Охарактеризовано основні умови, необхідні для створення сприятливого бізнес-середовища та успішного ведення підприємницької діяльності. Обґрунтовано необхідність реалізації політики сталого розвитку економіки країни. Запропоновано власний підхід до трактування суті понять сталий розвиток та політика сталого розвитку економіки країни. Проаналізовано основні причини, які негативно впливають на формування успішної управлінської поведінки керівників як на рівні держави, так і на рівні підприємств та організацій. Доведено, що відсутність векторів трансформації українського суспільства та стратегічного бачення напрямів розвитку країни, а також корумпованість суспільства та наявність проблем соціогуманітарного характеру – це основні причини неефективного управління усіх рівнів. Обґрунтовано необхідність розробки програми довгострокового розвитку економіки України на засадах взаємоузгодженості рішень та координації дій та збереження національних інтересів.

Keywords: сталий розвиток, політика сталого розвитку економіки країни, економічні умови, політичні умови, правові умови, соціогуманітарні умови, корупція, національні інтереси, глобалізація.

Владимир О. Об'єктивна необхідність забезпечення політики сталого розвитку економіки країни [Електронний ресурс] / Ольга Владимир // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2017. — Вип. 2 (17). — С. 13-29. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17vomrek.pdf>.

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

Особливістю сучасного світу є усестороння глобалізація, яка супроводжується зростаючою взаємозалежністю економік різних держав; зростаючою єдністю світового господарства; посиленням відкритості національних ринків; поглибленням міжнародного поділу і міжнародної кооперації праці. Такі процеси дозволяють розширити можливості як особистісної реалізації, поживити підприємницьку діяльність, так і забезпечити визнання країни на міжнародній арені, займаючи гідну позицію у процесах міжнародних відносин.

Разом з тим, очевидним є те, що від процесів глобалізації виграють передусім конкурентно сильні гравці – країни з високими показниками економічного розвитку та підприємства і організації із застосуванням інноваційних технологій ведення бізнесу. А країни, які розвиваються та мають гостру нестачу у кваліфікованих кадрах різних рівнів та різних сфер діяльності, мають недостатньо ефективно сформовану господарську інфраструктуру, проводять різновиди економічні політики (монетарну, валютну, податкову, підтримки національного виробництва та підприємництва тощо) за відсутності обґрунтованої стратегічної програми розвитку із врахуванням національних потреб та можливостей, що призводить до суперечностей та відсутності взаємоузгодженості дій бізнес-середовища та управлінського апарату, стикаються із посиленням загроз глобалізації.

Відтак аби держава та її суб'єкти господарювання могли користуватися позитивними моментами інтеграційних перетворень ведення бізнесу необхідно розробити та впроваджувати політику сталого розвитку економіки країни на засадах збереження та відстоювання національних інтересів.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Необхідно відзначити, що серед наукової економічної літератури присвячено чимало праць дослідженню сутності поняття сталого розвитку. Зокрема, дослідженню проблематики сталого розвитку економіки приділяють увагу такі науковці як С. Д. Біляцький, І. Б. Дегтярьова, Н. Б. Кирич, Л. Я. Малюта, Л. М. Мельник, О. І. Мельник, О. Б. Погайдак, В. Г. Потапенко та інші.

Разом з тим, 15 вересня 2017 року Уряд України представив Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», яка визначає базові показники для досягнення таких цілей. У доповіді представлені результати адаптації 17 глобальних цілей сталого розвитку з урахуванням специфіки національного розвитку [1]. Існуючі напрацювання у даній сфері є досить значними та вагомими для сучасного розвитку як нашої країни, так і світу загалом. Що ще раз доводить важливість даного питання для сьогодення.

3. Невирішені раніше частини загальної проблеми.

Попри значні та вагомні напрацювання у сфері сталого розвитку, які здебільшого присвячені розкриттю таких важливих питань як розробка та впровадження соціальних проектів, ресурсозберігаючих та екологічно ощадних технологій задля збереження належним умов для прийдешніх поколінь. Водночас поза увагою залишається такий феномен як політика сталого розвитку країни, яка б розроблялась не лише на соціо-екологічних засадах, але й на засадах збереження національно-економічних інтересів з урахуванням культурних, психологічних та історико-політичних особливостей розвитку держави. Ми вважаємо, що за сучасних умов глобалізації, яка, з одного боку, супроводжується значними екологічними та соціальними катаклізмами, а з іншого, важкістю відстоювання національних інтересів

та збереження національної самобутності, проявами тероризму та нав'язування економічної та політичної волі сильнішими та агресивнішими країнами, впровадження політики сталого розвитку країни дозволить чітко сформувати національно орієнтовані вектори трансформації суспільства. Як показує практика, для успішного ведення бізнесу необхідні стабільні політичні, економічні та правові умови. Якщо бізнес-середовище характеризується невизначеністю політичних пріоритетів, дисбалансами економічного простору та недосконалістю законодавства, то це:

- позбавляє підприємців можливості успішно реалізовувати довгострокові проекти, а відтак, розвивати капіталомістке виробництво з значним терміном окупності. Негативним проявом такого сценарію розвитку для підприємництва є націленість на досягнення швидкого терміну окупності, а для країни – зростання частки експортно орієнтованих підприємств, що виготовляють недорогу сировину і напівфабрикати, і, відповідно, повільний розвиток менш численних підприємств, які спеціалізуються на завершеному високотехнологічному виробництві;

- призводить до порушення дії законів ринкової економіки, а відтак, загострення проблем реалізації монетарної, фіскальної, інвестиційної політики. Проблеми відповідного характеру утруднюють розвиток належної інфраструктури, необхідної для формування сприятливого бізнес-середовища;

- спонукає до порушення та ухилення законодавчої відповідальності з боку суб'єктів господарювання. З одного боку, недосконалість законів стримує розвиток різних сфер економічної діяльності, а з іншого проявляється такими негативними явищами як тінізація національної економіки, посилення корупції, вплив капіталу з країни;

- не сприяє формуванню гідної бізнес-культури в країні, надійної бізнес-репутації та позитивного іміджу суб'єктів господарювання. Дані обставини послаблюють дію принципу соціальної відповідальності підприємств, а також сприяють розвитку корупції та хабарництва.

Безумовно, усі зазначені обставини абсолютно позитивно впливають на формування управлінської поведінки керівників як на рівні держави, так і на рівні підприємств та організацій.

4. Постановка завдання.

Вважаємо, що за таких умов з метою вдосконалення менеджменту різних рівнів управління необхідно розробити і втілити у життя політику сталого розвитку країни як стратегічно важливого заходу розвитку і суб'єктів господарювання, і національної економіки загалом.

5. Виклад основного матеріалу.

Успішним є той бізнес, який демонструє стабільне зростання. А успішною державою можна вважати ту країну, яка вдало поєднуючи усю ресурсну базу, культурну спадщину, інтелект нації, забезпечує умови для належного розкриття потенціалу усіх учасників суспільного життя відповідно до загальнодержавних національних можливостей та потреб.

За 26 річний період розбудови нашої країни та розвитку національного виробництва досягнуто чимало здобутків та високих результатів у різних сферах суспільного життя. Але відсутність стратегічного бачення у розвитку країни не дозволяє досягнути синергетичного ефекту координації та узгодженості дій держави та різних установ, підприємств, громадськості. А причиною сучасної соціально-економічної кризи є не лише воєнний конфлікт, але й ряд управлінських прорахунків у різних сферах суспільного життя.

Сьогодення засвідчило, що управлінські рішення як на рівні країни, так і на рівні суб'єктів господарювання слід приймати, балансуючи між двома стратегічно важливими умовами:

- умовою глобалізації та інтеграції усіх сфер суспільного життя, з урахуванням усіх її позитивних та негативних проявів;
- умовою розбудови національного виробництва та національної економіки відповідно до можливостей та інтересів українського суспільства.

Як відомо, позитивними проявами глобалізації є:

- 1) поглиблення спеціалізації й міжнародного поділу праці, що забезпечує ефективному розподілу ресурсів, економії на масштабах виробництва, скороченню витрат і зниженню цін, підвищенню продуктивності праці;
- 2) посилення конкуренції, розвиток нових технологій і поширення їх серед країн;
- 3) поживлення міжнародної торгівлі, переливу капіталів та залучення інвестицій;
- 4) обмін науковою та культурною спадщиною різних країн світу.

Разом з тим, глобалізаційні процеси несуть у собі ряд загроз як для світу загалом, так і для окремих країн:

1) загострюються проблеми соціо-екологічного характеру (загрози глобальної ядерної катастрофи, виникнення парникового ефекту, втручання генної інженерії в природні дані людини, неконтрольоване збільшення народонаселення планети, можливості клонування, прискорене поширення трансграничної злочинності тощо);

2) переваги глобалізації розподіляються нерівномірно як між країнами, так і між галузями. З труднощами пристосування до викликів глобалізації стикаються країни, що розвиваються і з перехідною економікою через відсутність у них таких засобів, які мають в своєму розпорядженні промислово розвинені країни, а саме невідповідності національних правових, економічних, адміністративних систем і механізмів. Це часто змушує країни з перехідною економікою і країни, що розвиваються, приймати правила гри, які встановлюються більш сильними учасниками світового господарства. Зростаючий розрив в рівні добробуту багатих і бідних країн веде до витіснення останніх на узбіччя світового господарства, збільшення в них безробіття, збідніння населення.

Галузі, що отримують вигоди від зовнішньої торгівлі, і галузі, пов'язані з експортом, зазнають більшого надходження капіталу і кваліфікованої робочої сили порівняно з галузями, які значно програють від глобалізаційних процесів, зокрема, чорна металургія, сільськогосподарське машинобудування, суднобудування тощо. Такі галузі змушені докладати додаткові зусилля, щоб пристосуватися до умов, що змінилися не на їхню користь. Наприклад, експорт товарів з України за 9 місяців 2017 року склав 31327221,1 тис. дол. США, у 2016 – 36361711,2 тис. дол. США [2], при цьому металургія, сільське господарство, машинобудівна та хімічна промисловості дають понад 80 % українського експорту [3]. Розвинуті країни, які вступають в постіндустріальну еру, використовують переваги глобалізації, скинувши в країни, що розвиваються, масове і екологічно шкідливе виробництво;

3) процеси глобалізації зменшують економічний суверенітет як атрибут влади національних держав і потенціал економічного регулювання національних урядів, що опиняються в зростаючій залежності від ТНК. Нинішні ТНК функціонують як автономні суб'єкти, які самі визначають стратегію і тактику своєї світогосподарської поведінки. В умовах глобалізації економіки держава не може настільки ж ефективно як раніше використовувати традиційний інструментарій макроекономічного регулювання, такий як: імпорتنі бар'єри і експортні субсидії, курс національної валюти і ставка рефінансування Центрального банку;

4) швидке перенесення економічних збоїв і валютно-фінансових криз з одних

регіонів світу в інші. Особливо це стосується міграції короткострокових спекулятивних капіталів на фінансових ринках.

Отож, можемо відмітити, що глобалізація – це складне та суперечливе явище. З одного боку, глобалізація надає чимало переваг та перспектив у розвитку світу, країн, бізнесу, а з іншого, вона містить у собі численні та значні загрози, знову ж таки як для світу загалом, так і для окремих країн та галузей господарства. У зв'язку з цим деякі автори, наприклад, Н. Абдулгамідов і С. Гурбанов, висувають тезу про однополюсну природу глобалізації економіки, на користь високорозвинених країн [4]. Відтак у світі набуває популярності антиглобалістський рух, який виник наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. Його учасники виступають не проти самого процесу глобалізації, а проти несправедливого устрою світу, коли прірва між якістю життя в найрозвиненіших та найбідніших країнах світу стає все більшою. Типовими є акції протесту антиглобалістів проти самітів голів держав «великої вісімки» – провідних держав світу. Антиглобалізм включає багато окремих рухів та організацій, наприклад, «Рух всесвітньої справедливості», «Рух рухів». Досить часто дані організації відносяться до числа радикальних політичних угруповань [5]. Що свідчить про те, що процеси глобалізації впливають і на політичний спокій та безпеку країн та світу, на тенденції терористичних рухів та можливі варіанти воєнно-агресивних методів відстоювання економічних інтересів та перекроювання світового устрою.

Очевидним є одне – глобалізаційний характер ведення бізнесу та розвиток світової спільноти не відмінити, відтак необхідно розробляти відповідні механізми входження країни у даний процес, які б сприяли посиленню його вигоди та забезпечували мінімізацію його негативних проявів. За таких умов перед Україною стоїть важливе завдання – отримання зиску від глобалізації та захист національних інтересів. Проте дане завдання утруднюється існуючими економіко-політичними обставинами нашої країни, адже потрібно працювати не лише над зміцненням елементів національної безпеки країни як важелів протистояння негативному впливу зовнішніх глобалізаційних чинників, але й слід приділити особливу увагу розв'язанню внутрішніх соціогуманітарних та історико-політичних проблем, які досить часто призводять до неефективних управлінських рішень. Існування внутрішніх проблем робить економіку України ще більш вразливою до негативних проявів глобалізації.

Згідно Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-IV національна безпека держави – це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам [6].

Що стосується економічної безпеки, яка є складовою частиною національної

безпеки, то в економічній літературі є декілька підходів до визначення її елементів. Згідно з «Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України», затвердженою Міністерством економіки України складовими економічної безпеки країни є: макроекономічна, фінансова, зовнішньоекономічна, інвестиційна, науково-технологічна, енергетична, виробнича, демографічна, соціальна, продовольча безпека [7].

С. Д. Гелей, М. І. Крупка, М. Д. Лесечко, Я. Й. Малик, Є. Й. Майовець виділяють наступні сфери та аспекти економічної безпеки [8]:

1. Фінансова безпека та вплив на неї чинників грошово-кредитної політики, політики запозичень, валютного регулювання, фіскальної сфери та податкової політики, інфляційних процесів та антиінфляційної політики, державного регулювання цін, динаміки платіжного балансу, внутрішнього і зовнішнього державного боргу.

2. Соціальні аспекти економічної безпеки: політика доходів, реформування заробітної плати, пенсійна реформа, зменшення диференціації грошових доходів та подолання бідності, формування «середнього» класу, відтворення й розвиток соціальної сфери, політика на ринку праці та зниження безробіття.

3. Ресурсна безпека – стан та проблеми забезпечення ресурсної безпеки: енергетична безпека, проблеми забезпечення мінеральною сировиною, продовольча безпека, екологічні аспекти економічної безпеки.

4. Трудоресурсні аспекти економічної безпеки: демографічні чинники, внутрішня та зовнішня трудова міграція, розподіл економічно активного населення між секторами економіки. Якість робочої сили, структурні аспекти її пропозиції, продуктивність праці та стимулювання до продуктивної праці.

5. Тінізація економіки як загроза економічній безпеці: форми і методи тінізації економічних відносин і економічної злочинності та засоби їх зменшення, проблеми тіньової зайнятості, засоби і методики легалізації тіньових доходів та капіталу, економічні аспекти поширення корупції та протидії їй.

6. Воєнно-економічна безпека: оборонний бюджет, економічна реформа Збройних сил, економічні аспекти конверсії, економічні проблеми розвитку та впровадження технологій подвійного призначення та створення стійкого національного оборонно-промислового комплексу, економічні аспекти експорту зброї, економічні аспекти формування мобілізаційних та стратегічних резервів.

7. Технологічна безпека в контексті розвитку науково-технічного потенціалу держави, розбудови інноваційної економіки та здійснення інноваційної політики держави, зміцнення критичних технологій, підвищення самозабезпечення в ключових технологіях цивільного та воєнного виробництва та розвитку вищих технологічних укладів, поширення ресурсо- і енергозбережних технологій. Обґрунтування пріоритетів державної підтримки науки і техніки в контексті зміцнення технологічної безпеки.

Кожна із складових економічної безпеки чинить неабиякий вплив на формування ефективного бізнес-середовища країни. І кожна із цих складових вимагає ґрунтовного вивчення, аналізу та трансформацій. Але вважаємо, що такі трансформації повинні відбуватись взаємоузгоджено відповідно до цілей сталого розвитку економіки країни.

Якщо проводити аналіз та оцінку виконаних робіт у кожній економічній та й інших сферах життя країни за останні 26 років, то можна виокремити значні напрацювання та здобутки, але відсутність координації та узгодженості дій, а також спільного стратегічного бачення розвитку країни часто призводить до нівелювання результатів, а іноді і до негативних наслідків та суперечності інтересів.

У чому ж корінь проблеми? Усі процеси які відбуваються чи то в країні, чи то на рівні підприємства потребують якісного управління. Якість управління, з одного боку,

безумовно залежить від рівня підготовки та кваліфікації менеджерів, але, з іншого боку, від взаємоузгодженості дій менеджерів різних рівнів та ланок управління відповідно загальнодержавних цілей держави та суспільства, установ, підприємств та організацій.

Говорячи про вектори трансформації українського суспільства професор Є. І. Головаха зауважив, що, соціологи ще й досі чіткого вектору, на жаль, не спостерігають. «А саме цей вектор має скластися з наших спільних думок, наших переконань і наших послідовних дій. Тоді можна буде сказати, що цей вектор можна чітко визначити» [10].

Ми абсолютно погоджуємося з думкою, що не можна досягнути високих результатів в економіці, не знаючи яке суспільство ми будемо і куди рухаємося.

Обґрунтовуючи свою думку, Є. І. Головаха стверджує: те суспільство, яке ми мали до незалежності, мало реальні визначення з точки зору тієї ідеології, яка домінувала в ті часи. Його по-різному називали: «соціалістичне суспільство», потім «суспільство розвинутого соціалізму», «суспільство, яке буде комуністичне майбутнє» і так далі. Тобто, визначався той самий вектор, за яким те суспільство живе ідеологічно, і куди воно має остаточно прийти. Коли комуністична ідеологія була не те що зруйнована, а офіційно заперечена в результаті падіння на початку 1990-х років (тобто, офіційно комуністичної ідеології вже не було), виявилось, що ми не знаємо, як назвати те суспільство, яке почало складатися [10].

Після здобуття незалежності дехто називав українське суспільство «посттоталітарним», «постколоніальним» і «пострадянським». Але коли ми кажемо «пост-», ми не даємо визначення, а лише констатуємо, що воно виникло після чогось. А що воно є таке, зараз ніхто не розуміє. Але пройшло вже 26 років. Це велика історія для країни. І так само велика історія для суспільства. І зараз з такими визначеннями жити вже не можна.

Так яке ж це суспільство? У кожного соціолога є своя концепція: «суспільство з подвійною інституціональною системою», «суспільство масової аномійної деморалізації і аморальної більшості», «суспільство з цінностями часів викривленого модерну», «суспільство персоніфікованої довіри з переважно негативним соціальним капіталом», «суспільство переважно негативних ідентичностей»). У цьому контексті Є. І. Головаха пропонує виділити три основні категорії, які визначають зміни, пов'язані з суттєвими перетвореннями в суспільстві. Це категорія «модернізації» – осучаснення суспільства; це категорія «транзиту» – переходу від одного стану до принципово іншого, і категорія «трансформації» – тобто, категорія, яка відзначає суттєві зміни, але з невизначеним вектором.

На думку науковця українське суспільство пережило досить своєрідну модернізацію, а саме радянські зміни. Є три терміни, які визначають кардинальні зміни у суспільстві: модернізація як осучаснення суспільства, урбанізація та секуляризація. Всі ознаки модернізації у нас були, але що не візьмеш, то була трагедія. Це була не природна модернізація, а викривлена. Країни «третього світу» – це країни, які не пережили модернізацію (деякі африканські й азіатські країни). Україна пережила цей процес осучаснення паралельно з розвиненими демократичними країнами, але це була специфічна радянська модернізація. Урбанізація відбувалася ціною знищення селянства. Секуляризація – за рахунок знищення церкви. Знищення не тільки церковних споруд, але й людей, які її уособлювали. Тому наше суспільство важко назвати суспільством, що модернізується.

«Транзит» – визначений перехід. Тобто, ми маємо декларовану мету і знаємо, куди йдемо. На перший погляд, ми маємо і навіть конституційно визначену мету – це правове суспільство, політична демократія та вільна економіка з добробутом населення. Науковець констатує, що жодної з цих цілей не досягнуто. Бо сучасне ВВП

України становить десь 70 % від того, яке було в радянській Україні. Більш того, ми серед 4 найнещасніших економік у світі. Жодна країна за 25 років не відстала настільки, наскільки відстала Україна. То про який транзит може йти мова, якщо ми не тільки не додали до ВВП, а ми його втратили? Про який транзит до правової держави може йти мова, якщо ми не тільки не покращили систему правосуддя, а до радянського «телефонного права» додали ще й «корумповане право» [10].

Ну, і єдина втіха, можна сказати, – це відносна демократія. Вона є, але вона достатньо умовна. В порівнянні з Радянським Союзом люди мають відносну демократію, але 80 % з них тією демократією абсолютно не задоволені. Тому визначити наше суспільство як «*суспільство демократичного транзиту*» не вийде.

«Трансформація», тобто зміни. Зміни є великі, але вони визначаються відкладеним транзитом. Тобто, ми знаємо, який нам необхідно пройти шлях (від посттоталітарного до сучасного демократичного суспільства), але ми його постійно відкладаємо. Живучи в суспільстві стихійної трансформації з відкладеним транзитом, треба бути готовим до багатьох феноменів, які нас не влаштовують.

Є. І. Головаха стверджує, що відбулася суттєва трансформація українського суспільства, але вона була стихійною, тобто не мала реальної стратегії реалізації. Люди розчаровуються, бо постійно відкладаються у свій транзит, а стихійна трансформація призводить до погіршення об'єктивних показників.

Справді, ми можемо погодитися з думками Є. І. Головахи. Адже дійсно досягнуто значних здобутків, і в економіці, і в науці, значними були здобутки і в політиці, але не досягається синергетичний ефект через відсутність стратегічного бачення та загального вектору розвитку нашої країни. А відсутність підготовлених відповідно до ринкових вимог управлінців макро-, мезо- та мікрорівнів на етапі становлення нашої держави заклало фундамент для формування суспільства з подвійними стандартами. У нас дійсно виник феномен подвійної інституціональної системи. І така подвійність проявляється у різних сферах: подвійні підходи у навчанні (звичайне відвідування школи і відвідування репетиторів аби підготуватися до ЗНО), подвійна бухгалтерія, подвійна звітність (для себе і для органів держконтролю, для державних органів та міжнародних організацій), подвійна економіка (легальна і тіньова), боротьба з корупцією і відсутність доброї волі до її подолання та викорінення і т. д. Але що ми будемо? Суспільство з подвійними стандартами, з викривленою свідомістю та необ'єктивним сприйняттям реальності, підміною справжніх цінностей утопічними і формальними? Це ж шлях в нікуди. Втрата контролю, призводить до неможливості провести об'єктивний аналіз, визначити ресурсний потенціал, а відтак, і до неефективності та погіршення управлінських заходів.

Саме подвійна інституціональна система породила таку велику проблему як корумпованість різних гілок влади та хабарництво у різних сферах суспільного життя.

Психологічна ментальність управлінського апарату перехідного періоду сповільнювала процеси переходу до економіки ринкового типу, так би мовити чинився опір змінам, а залишки командно-адміністративної ієрархії та комуністичне мислення призвели до того, що в процесі приватизації державного майна, державні фонди та капітал зосередились здебільшого у власності представників класу управлінців планово-комуністичного типу. Що в подальшому породило такі проблеми як олігархія економіки та недопустима для ринкового типу економіки присутність представників бізнесу в органах державної влади різних гілок і рівнів. Подвійна інституціональна система призвела до так би мовити модерново завуальованого комунізму – де-юре в країні будується демократичне суспільство, але де-факто продовжується лобювання інтересів бізнесменів та керівників – вихованців комуністично-партійної школи.

Незважаючи на те, що новітній розвиток нашої країни триває уже 26 років, керівники комуністичного гарту все ж продовжують займати управлінські посади й в

інших державних установах та організаціях, що теж стримує впровадження інновацій, породжує конфлікт інтересів інноваційно-мислячих поглядів та консервативних методів управління.

Дійшло до того, що корупція набуває відкритої та офіційної форми прояву. Саме про це свідчить гіперрозрив у розмірах заробітної плати: середня заробітна плата по Україні за станом на вересень 2017 року становить 7351 грн., прожитковий мінімум з 1.12.2017 – 1700 грн. [11], з 01.01.2018 року оклад професора становитиме 6414 грн. [12], тоді як за вересень 2017 року заступники голови НБУ отримали зарплати в межах 224-257 тис. грн. [13], а відповідно до судової реформи рядовий служитель місцевого суду зароблятиме близько 45 тис. грн., платня судді Верховного суду стартуватиме від 100 тис. грн., та сягатиме 350 тис. грн. [14]. За сучасних умов такі диспропорції у розмірах заробітних плат на користь працівників судової системи можна вважати не інакше як відкритою формою корупції та офіційним підкупом судової гілки влади.

Існуючі державотворчі процеси та особливості розвитку національної економіки, засвідчили, що корінь кризових проблем нашої країни слід шукати не лише в економічній площині, не лише в правовому полі, а в соціогуманітарній площині. Корумпованість суспільства, прояви особистісного меркантилізму управлінців різних рівнів, опір змінам, відсутність стратегічного національного вектору розвитку українського суспільства та держави за умов глобалізаційних процесів, відсутність доброї волі до викорінення «хвороб суспільства» та відчуття особистої відповідальності за державотворчі процеси – найнебезпечніші обставини руйнівної дії, що загрожують не лише неефективним проведенням реформ в економіці та інших сферах суспільного життя, але й економічним колапсом та втратою державою незалежності. Підтвердженням даної думки є результати досліджень доктора філософії (PhD з економіки), юриста провідних міжнародних корпорацій, Віри Валле, викладені у її книзі «Корупція: роздуми після майдану». Автор зазначає, коли «корупція є суспільним злочином... направленим проти інтересів суспільства», тоді корупціонери виступають не лише хабарниками, а диверсантами та ворогами народу, які реально підривають військово-економічну міць держави під час війни [15].

Такий стан справ не сприяє успішності ведення підприємницької діяльності. Вітчизняні підприємці діють у складних умовах, орієнтуючись на швидкі терміни окупності бізнесу, які забезпечує саме малий та середній бізнес, оскільки невизначеність довгострокових перспектив розвитку економіки країни та корумпованість утруднюють розвиток крупного бізнесу, який потребує значних капіталовкладень та тривалого терміну окупності.

Отже, окрім визначених у «Методиці розрахунку рівня економічної безпеки України» складових економічної безпеки країни, вважаємо за доцільне виокремити, також, соціогуманітарну складову, яка б відображала рівень культури, освіти, науки, поінформованості, психологічного здоров'я нації, історико-політичні особливості формування українського суспільства та їх вплив на прийняття управлінських рішень як базової складової усіх реформ та економічних перетворень в країні.

6. Висновки та пропозиції.

Загальновідомо, що для створення сприятливого бізнес-середовища необхідні три важливі умови: економічні, політичні та правові. Сучасні реалії розвитку нашої країни засвідчили, що кожна з цих умов потребує вдосконалення та реформацій. Проте, успішному їхньому проведенню заважають дві обставини:

- корумпованість суспільства та наявність проблем соціогуманітарного характеру;

- відсутність векторів трансформації українського суспільства та стратегічного бачення напрямів розвитку країни, що, в свою чергу, породжує відсутність взаємоузгодження цілей та координації дій при проведенні необхідних реформ та прийнятті управлінських рішень, які стосуються економіки та інших сфер суспільного життя.

За таких умов, вважаємо за необхідне окрім економічних, політичних та правових умов ведення бізнесу та підприємницької діяльності виокремити і соціогуманітарні умови (рис. 1).

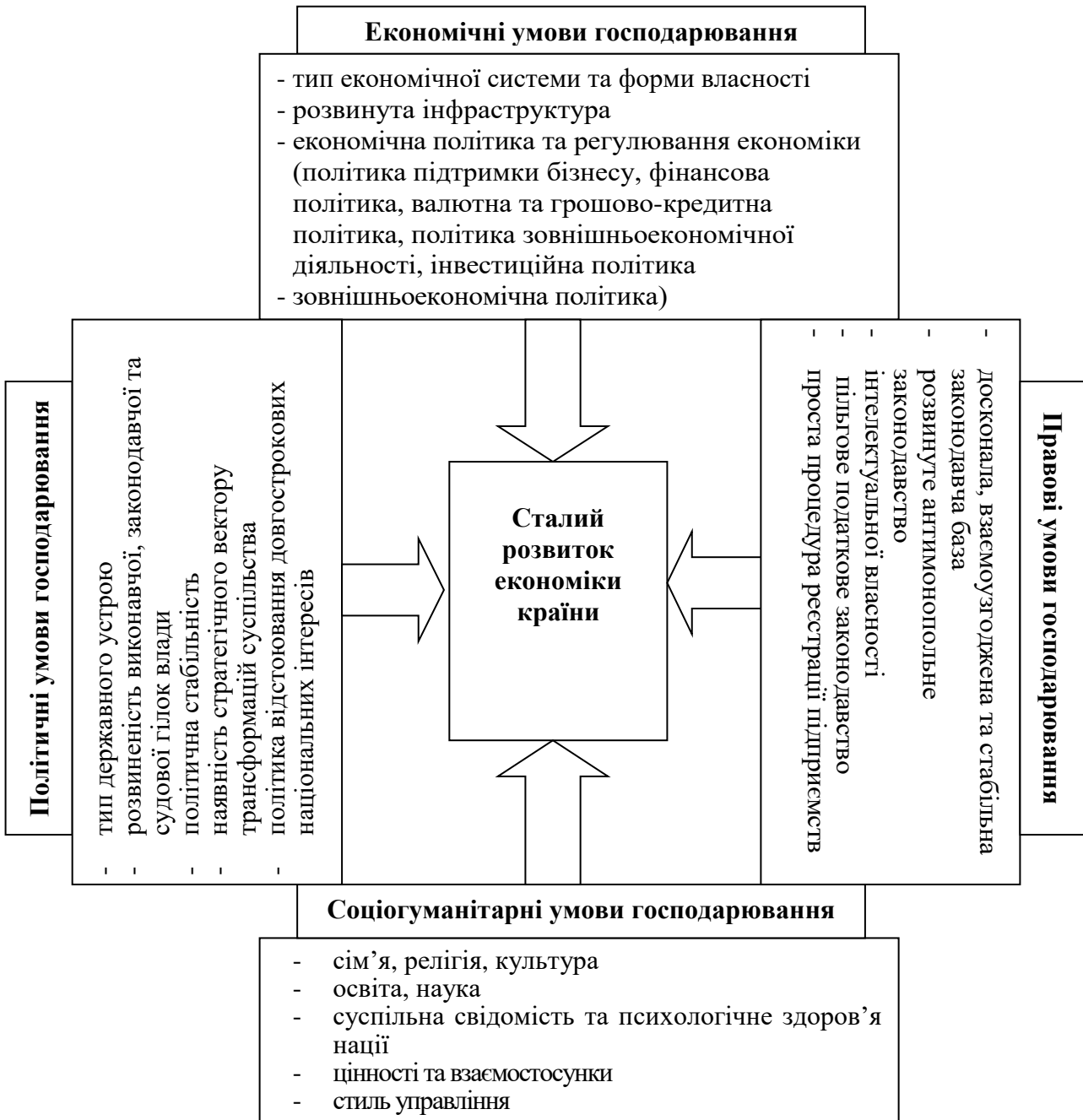

Рис. 1. Умови, які формують середовище господарювання підприємств та забезпечують сталий розвиток економіки

Вважаємо, що робота саме над соціогуманітарними умовами господарювання дозволить подолати основні проблеми сучасного українського суспільства та

забезпечить ефективне управління та вихід з кризового стану, а в подальшому – динамічний розвиток суб'єктів господарювання та економіки загалом.

Також, на основі чотирьох викреслених умов пропонуємо розробити комплексну стратегічну програму загальнодержавного розвитку країни. Не маючи такої програми розвиток економіки країни відбувається невизначеним шляхом. Кожному економісту відомо, аби досягнути успіху у справі необхідно розробити бізнес-план. Це ж стосується і країни. В свою чергу, це можливо при врахуванні потенціалу та усіх ресурсних можливостей країни, її загальнонаціональних інтересів та стратегічно важливих векторів розвитку як на національному, так і на міжнародних ринках.

Існування такого комплексного підходу до формування успішного бізнес-середовища позитивно вплине на формування умов та результативність підприємницької діяльності на національному ринку та сприятиме зміцненню позицій України як стратегічно важливого партнера на зовнішніх ринках, а відтак це дозволить послабити фінансову залежність України від міжнародних кредиторів та скоротити сировинно орієнтовану експортну діяльність, що не відповідає національним інтересам.

Розроблена відповідно до національних можливостей, потреб та інтересів програма стратегічного розвитку держави забезпечить можливість реалізувати політику сталого розвитку економіки України та усіх її суб'єктів господарювання.

Під політикою сталого розвитку економіки країни ми пропонуємо розуміти сукупність економічних, правових, політичних та соціогуманітарних заходів (методів та інструментів), які використовує держава для забезпечення сприятливого середовища господарювання у різних сферах суспільного життя відповідно до зовнішніх та внутрішніх ринкових вимог сучасного життя з врахуванням національних інтересів, культурних та історико-політичних особливостей України. Дана політика повинна розроблятися відповідно до ресурсного потенціалу та можливостей України, із врахуванням елементів економічної безпеки та повинна бути направленою на забезпечення сприятливих умов реалізації інтересів особистості, підприємництва, народного господарства на засадах довготривалої еволюції та із збереженням національної самобутності.

Що стосується безпосередньо сталого розвитку, то згідно існуючих визначень та трактувань сталий розвиток – це такий розвиток, який задовольняє потреби сьогодення, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [16-18]. При цьому, значний наголос робиться передусім на соціо-екологічних аспектах та організації безпечного виробництва [19-21]. Наприклад, сталий розвиток – це процес гармонізації продуктивних сил, забезпеченість задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умов збереження і постійного відновлення цілісності природного середовища, створення можливостей для рівноваги між його потенціалом і потребами людей усіх поколінь [19].

Разом з тим, І. Б. Дегтярьова, О. І. Мельник, Я. В. Романченко зазначають, що терміну «сталий розвиток» властива певна внутрішня суперечливість. Вона полягає в тому, що в одному понятті об'єднані два слова, що мають внутрішньо-протилежний смисловий зміст: «стійкість» припускає деяку стаціонарність стану, а «розвиток» можливий лише за умови постійного виведення системи з такого стану [16]. Ми пропонуємо під «стійкістю» розуміти національні інтереси та стратегічні вектори країни, які слід відстоювати за будь-яких умов, а під поняттям «розвитку» пропонуємо розуміти економічний поступ країни на засадах динамічної рівноваги між усіма сферами суспільно життя відповідно до визначених особливостей та національних інтересів України.

Отож, сталий розвиток економіки країни – це поступ країни на засадах динамічної рівноваги між усіма сферами суспільно життя шляхом вдалого поєднання ресурсної бази, культурної спадщини, інтелекту нації та забезпечення умов для належного розкриття потенціалу усіх учасників суспільного життя відповідно до загальнодержавних національних можливостей та потреб.

Вважаємо, що реалізація політики сталого розвитку економіки країни за умов глобалізації забезпечить умови для успішного провадження реформаций українського суспільства, вдосконалення управлінських рішень різних рівнів, формування сприятливого бізнес-середовища, а також відстоювання національних, економічних та політичних інтересів у сучасному глобалізованому світі.

Author details (in Russian)

Объективная необходимость обеспечения политики устойчивого развития экономики страны

Ольга Владимир

Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя
ул. Русская, 56., г. Тернополь, 46001, Украина
e-mail: olhavlada@ukr.net

к.э.н., доцент, докторант, кафедра менеджмента инновационной деятельности и предпринимательства

Аннотация. В статье рассмотрены современные тенденции глобализации, раскрыто ее положительные проявления и угрозы по развитию национальных экономик и сохранения национальной независимости. Рассмотрены элементы экономической безопасности страны, которые призваны обеспечить экономическую устойчивость и развитие страны. Охарактеризованы основные условия, необходимые для создания благоприятной бизнес-среды и успешного ведения предпринимательской деятельности. Обоснована необходимость реализации политики устойчивого развития экономики страны. Предложено собственный подход к трактовке сути понятий устойчивое развитие и политика устойчивого развития экономики страны. Проанализированы основные причины, которые негативно влияют на формирование успешной управленческой поведения руководителей, как на уровне государства, так и на уровне предприятий и организаций. Доказано, что отсутствие векторов трансформации украинского общества и стратегического видения направлений развития страны, а также коррумпированность общества и наличие проблем социогуманитарного характера - это основные причины неэффективного управления всех уровней. Обоснована необходимость разработки программы долгосрочного развития экономики Украины на принципах согласованности решений и координации действий, а также, сохранения национальных интересов.

Ключевые слова: устойчивое развитие, политика устойчивого развития экономики страны, экономические условия, политические условия, правовые условия, социогуманитарные условия, коррупция, национальные интересы, глобализация.

Author details (in English)

Objective necessity to provide policy of sustainable development of the country's economy

Olha Vladymyr

Ternopil Ivan Puluje National Technical University
56 Ruska str., 46001 Ternopil, Ukraine
e-mail: olhavlada@ukr.net

PhD, Assoc. Prof., Doctoral, Department of Management of Innovative Activity and Entrepreneurship

Abstract. Modern trends of globalization, its positive manifestations and threats for the development of national economies and the preservation of national independence have been described in the article. The elements of the country's economic security what are designed to ensure economic stability and development are considered. The main conditions necessary for creating a favorable business environment and successful business activity are described. The necessity of realization of the policy of sustainable development of the national economy is substantiated. Proposed own approach to the interpretation of the essence of concepts of sustainable development and sustainable development policy of the country. The main reasons that influence the formation of successful managerial behavior of managers at the state level and at the level of enterprises and organizations are analyzed. It is proved that the lack of vectors for the transformation of Ukrainian society and the strategic vision of the country's development trends, as well as the corruption of society and the presence of socio-humanitarian problems, are the main causes of ineffective management of all levels. The necessity of elaboration of the program of long-term development of the Ukrainian economy on the bases coherence of decisions and coordination of actions and preservation of national interests is substantiated.

Key words: sustainable development, sustainable development policy of the country, economic conditions, political conditions, legal conditions, socio-humanitarian conditions, corruption, national interests, globalization.

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17vomrek.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Vladymyr, O. (2017). Obiektivna neobkhdnist zabezpechennia polityky staloho rozvytku ekonomiky krainy [*Objective necessity to provide policy of sustainable development of the country's economy*]. *Socio-Economic Problems and the State*. 17 (2), 13-29.

<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17vomrek.pdf>

Використана література:

1. Цілі сталого розвитку 2016-2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
2. Товарна структура зовнішньої торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt1216_u.htm.
3. Зовнішня торгівля України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Зовнішня_торгівля_України.
4. Позитивні та негативні наслідки сучасної глобалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://um.co.ua/10/10-10/10-106298.html>.
5. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини. Наслідки глобалізації та антиглобалізм [текст]: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. – К.: «Центр учбової літератури», 2013 – 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1486011053396/ekonomika/naslidki_globalizatsiyi_antiglobalizm
6. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.

7. Мандзіновська Х. О. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення / Х. О. Мандзіновська // Наукові записки. – 2016. – 2 (53) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-53/19.pdf>.
8. Економічна безпека України: внутрішні та зовнішні чинники : Навч. посіб. для вищ. навч. закл. / С. Д. Гелей, М. І. Крупка, М. Д. Лесечко та ін.; ред.: Я. Й. Малик; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 255 с.
9. Скорук О. В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення // Науковий вісник Ужгородського національного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10961/1/%D0%95%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%91%D0%95%D0%97%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%90%20%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%96%D0%90%D0%92%D0%98.pdf>.
10. Головаха Є. Українське суспільство: вектори трансформації / Є. Головаха [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/59471>.
11. Середньомісячна зарплата по регіонах України в 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/>.
12. Таблиця посадових окладів (тарифних ставок) працівників бюджетної сфери на 2018 – 2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zarplata.co.ua/?p=6920>.
13. НБУ в 1,5 разу підвищив зарплату всім членам правління, крім Гондаревої // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/10/18/630201/>.
14. Парламент ухвалив судову реформу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tsn.ua/politika/zarplati-suddiv-startuvatimut-45-tisyach-griven-a-za-vidvid-suddi-shaleni-shtrafi-1003990.html>.
15. Валле В. Корупція: роздуми після Майдану / В. Валле. – К.: «Дух і літера», 2016. – 280 с.
16. Дегтярьова І. Б. Економічні та фінансові інструменти забезпечення сталого регіонального розвитку: досвід ЄС / І. Б. Дегтярьова, О. І. Мельник, Я. В. Романченко // Механізм регулювання економіки, 2014, 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Temp/Mre_2014_3_4.pdf.
17. Біляцький С. Д. Сталий розвиток економіки у процесах соціальних гарантій: міжнародний досвід та українська перспектива / С. Д. Біляцький // Економічний часопис. – 11-12(1)'2012. – С. 6-8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/userfiles/file/2013/11-12%202013%20EX/Belyatsky.pdf>.
18. Європейський досвід використання економіко-правових інструментів забезпечення сталого розвитку Л. Г. Мельник, І. Б. Дегтярьова. Механізм регулювання економіки. – 2012. – № 1. – С. 13-24 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_11/L_G_Melnyk_I_B_DehtyarovaThe_European_experience_of_economic_and_legal_instruments_implementation_for_insuring_sustainabl.pdf.
19. Кирич Н. Б. Поняття і необхідність сталого розвитку / Т. І. Лібусь, Н. Б. Кирич // Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів „Актуальні задачі сучасних технологій”, 17-18 листопада 2016 року. – Т. : ТНТУ, 2016. – Том II. – С. 342.

20. Державна політика сталого розвитку на засадах "зеленої" економіки . Аналітична записка / В. Г. Потапенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1237/>.
21. Малюта Л. Я. Екологічний імператив забезпечення економічної безпеки в контексті сталого розвитку суспільства / Л. Я. Малюта, Л. М. Мельник, О. Б. Погайдак // Галицький економічний вісник — Тернопіль: ТНТУ, 2014. — Том 44. — № 1. — С. 21-29.
22. Владимир О. М. Сталий розвиток економіки країни – запорука успішного ведення підприємництва в умовах інтеграційних перетворень / О. М. Владимир, В. А. Паляниця // Особливості розвитку соціального бізнесу в умовах інтеграційних перетворень: матеріали науково-практичного семінару, (Тернопіль, 17 жовтня 2017 року) / МОН України, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя [та ін.]. – Тернопіль: 2017. – 49 с.

References

1. Sustainable Development Goals 2016-2030 [Tsili staloho rozvytku 2016-2030], available at: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
2. Commodity structure of foreign trade [Tovarna struktura zovnishn'oyi torhivli], available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt1216_u.htm.
3. Foreign Trade of Ukraine [Zovnishnya torhivlya Ukrayiny], available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Зовнішня_торгівля_України.
4. Positive and negative consequences of modern globalization [Pozytyvni ta nehatyvni naslidky suchasnoyi hlobalizatsiyi], available at: <http://um.co.ua/10/10-10/10-106298.html>.
5. Amelina, I. V., Popova, T. L. & Vladymyrov, S. V. International Economic Relations. Consequences of globalization and anti-globalization [Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny. Naslidky hlobalizatsiyi ta antyhlobalizm], Kyiv, Center for Educational Literature, 2013, 256 pp., available at: http://pidruchniki.com/1486011053396/ekonomika/naslidki_globalizatsiyi_antiglobalizm.
6. The Law of Ukraine "On National Security of Ukraine" dated 19.06.2003 № 964-IV [Zakon Ukrayiny «Pro osnovy natsional'noyi bezpeky Ukrayiny» vid 19.06.2003 # 964-IV], available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
7. Mandzinovska, Kh. O. Economic security of the state: the essence, constituent elements and problems of provision [Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist', skladovi elementy ta problemy zabezpechennya]. Naukovi zapysky – Scientific notes. 2016, 2 (53), available at: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-53/19.pdf>.
8. Heley, S. D., Krupka, M. I. & Lesechko, M. D. Ukraine's economic security: internal and external factors [Ekonomichna bezpeka Ukrayiny: vnutrishni ta zovnishni chynnyky], Lviv, Publishing Center of LNU them. I. Franko, 2002, 255 pp.
9. Skoruk, O. V. Economic security of the state: the essence, constituent elements and problems of provision [Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist', skladovi elementy ta problemy zabezpechennya]. Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu – Scientific herald of Uzhgorod National University, available at: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10961/1/%D0%95%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%90%20%D0%91%D0%95%D0%97%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%90%20%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%96%D0%90%D0%92%D0%98.pdf>.

10. Holovakha, Ye. Ukrainian society: vectors of transformation [Ukrayins'ke suspil'stvo: vektory transformatsiyi], available at: <https://zbruc.eu/node/59471>.
11. Average monthly salary by Ukrainian's regions in 2017 [Seredn'omisyachna zarplata po rehionakh Ukrayiny v 2017 r.], available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/>.
12. The table of salaries (tariff rates) of budget employees for 2018-2020 years [Tablytsya posadovykh okladiv (taryfnykh stavok) pratsivnykiv byudzhethnoyi sfery na 2018 – 2020 roky], available at: <http://www.zarplata.co.ua/?p=6920>.
13. The NBU increased the salary to all members of the board by 1.5 times, except Gontareva [NBU v 1,5 razu pidvyshchyv zarplatu vsim chlenam pravlinnya, krim Hontarevoyi]. Ekonomichna pravda – The economic truth, available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/10/18/630201/>.
14. Parliament passed judicial reform [Parlament ukhvalyv sudovu reformu], available at: <https://tsn.ua/politika/zarplati-suddiv-startuvatimut-45-tisyach-griven-a-za-vidvid-suddi-shaleni-shtrafi-1003990.html>.
15. Wallie, V. Corruption: Thoughts after the Maidan [Koruptsiya: rozdumy pislya Maydanu], Kyiv, Spirit and letter, 2016, 280 pp.
16. Dehtyarova, I. B., Melnyk, O. I. & Romanchenko, Ya. V. Economic and Financial Instruments for Sustainable Regional Development: EU Experience [Ekonomichni ta finansovi instrumenty zabezpechennya staloho rehional'noho rozvytku: dosvid YeS]. Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky – Mechanism of Economic Regulation, 2014, No 3, available at: file:///C:/Temp/Mre_2014_3_4.pdf.
17. Bilyatsky, S. D. Sustainable development of the economy in the processes of social guarantees: international experience and Ukrainian perspective [Stalyy rozvytok ekonomiky u protsesakh sotsial'nykh harantiy: mizhnarodnyy dosvid ta ukrayins'ka perspektyva]. Ekonomichnyy chasopys – Economic magazine, 11-12(1)'2012, 6-8pp., available at: <http://soskin.info/userfiles/file/2013/11-12%202013%20EX/Belyatsky.pdf>.
18. Dehtyarova, I. B. & Melnyk, L. H. European experience of using economic and legal instruments for sustainable development [Yevropeys'kyy dosvid vykorystannya ekonomiko-pravovykh instrumentiv zabezpechennya staloho rozvytku]. Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky – Mechanism of Economic Regulation, 2012, № 1, 13-24 pp., available at: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_11/L_G_Melnyk_I_B_DehtyarovaThe_European_experience_of_economic_and_legal_instruments_implementation_for_insuring_sustainabl.pdf.
19. Kyrych, N. B. & Libus, T. I. The concept and the need for sustainable development [Ponyattya i neobkhdnist' staloho rozvytku]. Zbirnyk tez dopovidey V Mizhnarodnoyi naukovo-tekhnichnoyi konferentsiyi molodykh uchenykh ta studentiv „Aktual'ni zadachi suchasnykh tekhnolohiy” – Collection of Abstracts V International Scientific and Technical Conference of Young Scientists and Students "Current Problems of Modern Technologies", Ternopil, TNTU, November 17-18, 2016, P. 342.
20. Potapenko, V. H. State policy of sustainable development on the principles of the "green" economy. Analytical note [Derzhavna polityka staloho rozvytku na zasadakh "zelenoyi" ekonomiky . Analitychna zapyska], available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1237/>
21. Malyuta, L. Ya., Melnyk, L. M. & Pohaydak, O. B. Environmental imperative to ensure economic security in the context of sustainable development of society [Ekolohichnyy imperatyv zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky v konteksti staloho rozvytku suspil'stva]. Halyts'kyy ekonomichnyy visnyk – Galician Economic Herald, Ternopil, TNTU, 2014, No 44(1), P. 21-29.

22. Vladymyr, O. M. & Palyanytsya, V. A. Sustainable development of the country's economy - basis of successful entrepreneurship in integrated transformations conditions [Stalyy rozvytok ekonomiky krayiny – zaporuka uspishnoho vedennya pidpryyemnytstva v umovakh intehratsiynykh peretvoren']. Osoblyvosti rozvytku sotsial'noho biznesu v umovakh intehratsiynykh peretvoren': materialy naukovo-praktychnoho seminaru – Features of the development of social business in the context of integration transformations: materials of the scientific and practical seminar, Ternopil: TNTU, 2017 – P. 17.

© 2017 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
You are free to:
Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
Under the following terms:
Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
No additional restrictions
You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

